

ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่

The Relationship between Deliberative Political Culture and Public Policy Formulation to Develop Hatyai Municipality

วิศรุตา ทองแกมแก้ว¹, เพ็ญญา จันท์แดง², และบุณิกา จันท์เกตุ³

บทคัดย่อ

เทศบาลนครหาดใหญ่ กำลังเตรียมความพร้อมการพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อรองรับการขยายตัวของความเจริญในอนาคต ด้วยเหตุนี้ การนำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือมาใช้ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ จึงเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจต่อการศึกษา เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือเป็นพฤติกรรมทางการเมืองอันแสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง เปิดกว้าง รับฟังข้อคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อสรุปสอดคล้องตอบสนองความต้องการของส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่และเพื่อเสนอแนะแนวทางตามปัญหา สาเหตุของปัญหา วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และเชิงปริมาณสนับสนุน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือของเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล การสามารถเข้าถึงได้ การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด และการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่อง ที่ยังไม่มีครอบคลุมสำหรับประชาชน เนื่องจากเหตุผลของสภาพความเป็นชุมชนเมือง 2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างน้อยโดยส่วนใหญ่การดำเนินงานจะเป็นไปในลักษณะประธานชุมชนเป็นผู้ดำเนินการในฐานะตัวแทนของชุมชน เนื่องจากทางเทศบาลยังไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 3. ค้นพบประเด็นปัญหาออกเป็น 6 ประเด็นหลัก คือ 1) ปัญหาด้านการจราจร 2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ 3) ปัญหาอุทกภัย 4) ปัญหาด้านความมั่นคง 5) ปัญหาด้านโครงสร้างสาธารณูปโภค คุณภาพชีวิต สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม และ 6) ปัญหาการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือของประชาชน

ข้อเสนอแนะแนวทางการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือของเทศบาลนครหาดใหญ่ ควรนำแนวคิดเกี่ยวกับเวทีเสวนาแบบเปิด (Open Forum) ต่อการจัดตั้งสมัชชาประชาชนนครหาดใหญ่ และการนำแนวคิดสามัคคีธรรมมาใช้ในการพัฒนาเมือง

Abstract

As Hatyai Municipality is going to prepare suitable development to support expansive progress in the future, it is interesting to study use of deliberative political culture to formulate public policy because deliberative political culture is political behavior which indicated continuous process which listened to opinions of all parties in order to get conclusion which responded to public need. This research aimed to

1, 2, 3 อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
อีเมล: t_wisaruta_1984@hotmail.com, au_redmoon@hotmail.com, chanikan23@hotmail.com

ข้อมูลบทความ

ส่งบทความ 17 กันยายน 2557
ตอบรับ 3 พฤศจิกายน 2557
เผยแพร่ออนไลน์ 24 เมษายน 2558

คำสำคัญ

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือ
การกำหนดนโยบายสาธารณะ
เทศบาลนครหาดใหญ่
Deliberative political culture
public policy formulation
Hatyai Municipality

1) study the level of deliberative political culture of people in Hatyai Municipality, 2) study the relationship between deliberative political culture and public policy formulation to develop Hatyai Municipality, and 3) propose guidelines according to problems and causes of the problems of deliberative political culture and public policy formulation to develop Hatyai Municipality. The researcher mainly used qualitative research supported by quantitative research.

The research results found the following issues: 1. Deliberative political culture of Hatyai Municipality is at the moderate level on rationally joint agreement, accessibility, obligated decision, and continuous discussion which did not include people due to state of being urban community. 2. Deliberative political culture significantly correlated with public policy formulation of Hatyai Municipality at the level of .05 in the same direction. A community leader acted as a community representative because the municipality did not assign anyone to be directly responsible for making people participate in formulating policy. 3. The researcher found six main problems consisting of 1) traffic problem 2) economic problem 3) flood problem 4) security problem 5) the problem of structure of utility, quality of life, public health and environment 6) the problem of people's awareness of deliberative political culture.

As for recommendations on guidelines of creating deliberative political culture of Hatyai Municipality, Hatyai Municipality should use the concept of open forum to establish Hatyai People Assembly and use the concept of unity to develop the city.

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารจัดการท้องถิ่น (Local Governance) ได้ให้ความสำคัญกับการมีบทบาทของทุกภาคส่วน โดยการแสดงออกในรูปแบบพฤติกรรมของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ต่อการผลักดันการเกิดความร่วมมือในการทำงาน มีความมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดระเบียบการบริหารให้สอดคล้องกับหลักการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ร่วมกันต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ทั้งนี้ ประชาชนต่างก็มีแนวทาง ค่านิยม ความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป โดยมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหล่อหลอม ปลูกฝัง ผลักดันต่อการขับเคลื่อนให้บุคคลได้มีแนวทางในการร่วมมือกันเพื่อบริหารจัดการท้องถิ่นของตนให้มีการพัฒนาอย่างเหมาะสม

จรัส สุวรรณมาลา (2550, น. 83) กล่าวว่า วัฒนธรรมการเมืองมีแบบแผนที่แตกต่างกัน โดยได้จำแนกวัฒนธรรมทางการเมืองออกเป็น 3 แบบ คือ 1) วัฒนธรรมการเมืองแบบปรึกษาหารือ ซึ่งพัฒนามาจากความโดดเด่นของการมีองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง 2) วัฒนธรรมการเมืองแบบแข่งขัน-ทำลายล้าง ซึ่งพัฒนามาจาก

การแย่งชิงและยึดครองฐานเสียง และผลประโยชน์ทางการเมืองระหว่างกลุ่มการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่น และ 3) วัฒนธรรมการเมืองแบบรวมศูนย์-ผูกขาดอำนาจทางการเมือง ซึ่งพัฒนามาจากการรวมศูนย์อำนาจและการจัดระบบความสัมพันธ์ทางการเมืองการปกครองแนวตั้งในอดีต

แบบแผนวัฒนธรรมการเมืองของท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถในการริเริ่มนโยบายการพัฒนาใหม่ๆ ของท้องถิ่นค่อนข้างชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมแบบปรึกษาหารือ จะมีขีดความสามารถในการริเริ่มและขับเคลื่อนนโยบายในเชิงนวัตกรรมได้สูงกว่าวัฒนธรรมแบบอื่นๆ (จรัส สุวรรณมาลา, 2550, น. 83)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Political Culture) เป็นแบบแผน ความเชื่อ ค่านิยมที่มาจากหลักการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy) (Amy Gutmann & Dennis Thompson, 1996 อ้างถึงใน สติธร ธนานิธิโชติ, ม.ป.ป.) เป็นลักษณะของการใช้เหตุผลและปรึกษาหารือกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุดบนหลักการแห่งสันติประชาธรรม (อุไรวรรณ ธนสถิต, 2552, น. 69) โดยมีพัฒนาการมาจากแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้ยึดถือหลักการว่า

ประชาชน คือ ตัวแปรอันสำคัญต่อการขับเคลื่อนไปสู่ความอยู่รอดของประเทศ โดยหัวใจสำคัญของการบริหารที่มีประสิทธิภาพนั้นคือ การบริหารที่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่และผลประโยชน์จากการบริหารได้ตกถึงแก่ประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของประชาชนต่อการนำไปสู่ความยั่งยืน (วิศรุตฯ ทองแก้ว, 2554, น. 1721)

จากเหตุผลดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงได้ส่งผลต่อการแสดงออกซึ่งความเติบโตของพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น โดยเป็นพฤติกรรมตามหลักการวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการของการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล จากเหตุผลดังกล่าว สาธารณชนจะต้องสามารถเข้าถึงได้ มีความเข้าใจอย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่เป็นนโยบายสาธารณะที่เหมาะสม ทั้งนี้ ข้อเสนอที่ได้จากการตัดสินใจจะมีลักษณะที่ต่อเนื่อง มีการเปิดกว้างให้มีกระบวนการสานเสวนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ ไม่ว่าความเห็นเหล่านั้นจะเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ ข้อท้วงติงหรือข้อเสนอแนะ ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของแนวคิดในอันที่จะทำให้กระบวนการปรีกษาหรือ นำไปสู่ข้อตกลงที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สตีร์ ธนาธิโชติ, ม.ป.ป.)

ด้วยเหตุนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือจึงมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของบุคคลในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง กล่าวได้ว่า การกำหนดนโยบายสาธารณะ (Public Policy Formulation) เป็นการพัฒนาข้อเสนอสำหรับการดำเนินการให้เป็นที่ยอมรับและตรงกับสภาพปัญหาเพื่อจัดการกับปัญหาสาธารณะที่เกิดขึ้น (ปิยพงษ์ บุชบงก, 2552, น. 111) โดยมีลักษณะเป็นกระบวนการที่เริ่มต้นจากปัจจัยนำเข้า (ความต้องการและการสนับสนุน) นำไปสู่การถูกแปรสภาพโดยกระบวนการภายในระบบการเมือง จนกลายเป็นปัจจัยนำออก (นโยบายหรือการตัดสินใจ) ซึ่งปัจจัยนำออกเหล่านี้จะกลับไปส่งผลต่อตัวระบบและสภาพแวดล้อมของระบบในที่สุด

เทศบาลนครขนาดใหญ่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำลังพัฒนาไปสู่ความเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ในอนาคต โดยมีสถานการณ์ที่ได้แสดงให้เห็นทั้งปัจจัยภายนอก อันได้แก่ บทบาทรัฐในอนาคตกับโลกาภิวัตน์ บทบาทของท้องถิ่นกับกระแสโลกาภิวัตน์ บทบาทขององค์การระหว่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างอนุภูมิภาคและการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก และปัจจัยภายใน อันได้แก่ นโยบายของรัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้อง ทิศทางการพัฒนาของรัฐ การเพิ่มของประชากรความเป็นเมือง (Urbanization) ความคาดหวังของประชาชน (เทศบาลนครขนาดใหญ่ และสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2554, น. 1)

จากสถานการณ์ดังกล่าว ได้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วที่นครขนาดใหญ่ต้องประสบ ด้วยเหตุนี้เทศบาลนครขนาดใหญ่ จึงมีทิศทางเตรียมความพร้อมในการพัฒนาอย่างเหมาะสม เพื่อรองรับการขยายตัวของความเจริญในอนาคต เพื่อมีความมุ่งหวังให้เทศบาลนครขนาดใหญ่มีการพัฒนาไปสู่การเป็นมหานครแห่งความสุข ตามการแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีนครขนาดใหญ่ แต่ทั้งนี้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาดังกล่าว ได้มีเสียงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายต่อประเด็นดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ การนำวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ มาใช้ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อบริหารจัดการให้มีการพัฒนาสู่การเป็นมหานครแห่งความสุขจึงเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจต่อการศึกษา เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ เป็นพฤติกรรมทางการเมืองอันแสดงให้เห็นถึงกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง เปิดกว้าง รับฟังข้อคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อสรุปสอดคล้องตอบสนองความต้องการของส่วนรวมอย่างแท้จริง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ อันเป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครขนาดใหญ่ให้เป็นไปในรูปแบบที่มีความเหมาะสมรองรับกับความเจริญในอนาคตได้ เนื่องจากกระบวนการตามแนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ มีลักษณะที่เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการตามระบบ ลักษณะนี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของสังคมขนาดใหญ่ โดยในงานวิจัยเรื่องนี้ จะทำการศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครขนาดใหญ่ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครขนาดใหญ่ และเพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา และเสนอแนะแนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครขนาดใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อการบริหารจัดการนครขนาดใหญ่ไปสู่สังคมที่มีคุณภาพเป็นมหานครแห่งความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางตามปัญหา สาเหตุของปัญหา วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่

สมมติฐานการวิจัย

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือมีความสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลนครหาดใหญ่

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. *ขอบเขตด้านเนื้อหา* โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 *ตัวแปรอิสระ* ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ 4 องค์ประกอบ คือ การตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล การสามารถเข้าถึงได้ การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด และการสนทนากลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง

1.2 *ตัวแปรตาม* ศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะตามตัวแบบระบบ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ คือ ความต้องการและการสนับสนุน การแปรสภาพการตัดสินใจ ผลกระทบและสภาพแวดล้อม

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการพัฒนาทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการจรรยาบรรณ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุทกภัย ด้านความมั่นคง ด้านโครงสร้างสาธารณูปโภค คุณภาพชีวิต สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และด้านการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชน

2. *ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่*

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ

2.1 *ฝ่ายนิติบัญญัติ* คือ สมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ทั้ง 4 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 4 คน

2.2 *ฝ่ายบริหาร* คือ บุคลากรฝ่ายบริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 5 คน

2.3 *ประชาชน* ในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้ง 4 เขตเลือกตั้ง จำนวน 398 คน

2.4 *ตัวแทนภาคประชาชน* เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 คน

3. *ขอบเขตด้านระยะเวลา*

ระยะเวลาทำวิจัย ตั้งแต่กรกฎาคม 2555 ถึงกันยายน 2557

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก และเชิงปริมาณสนับสนุน โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ และในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสนทนากลุ่ม ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 4 คน และบุคลากรฝ่ายบริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 5 คน

การเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ประกอบด้วย ตัวแทนประชาชน จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 4 คน และบุคลากรฝ่ายบริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 3 คน

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ที่มีสิทธิเลือกตั้งทั้ง 4 เขตเลือกตั้ง จำนวน 398 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product

Moment Correlation) ใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value}=.05$

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. *ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่* ผลการวิจัยพบว่าประชาชนเทศบาลนครหาดใหญ่ มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$, $S.D.=0.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล การสามารถเข้าถึงได้ การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด และการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่อง ที่ยังไม่มี ความครอบคลุมสำหรับประชาชน เนื่องจากเหตุผลของสภาพความเป็นชุมชนเมือง โดยผู้วิจัยได้มีข้อค้นพบ อภิปรายได้ ดังนี้

1.1 *การตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล* กล่าวได้ว่าในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประชาชนได้นำความคิดเห็นของผู้อื่นมาปรับใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้ง เทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการบริหารงานร่วมกับทุกภาคส่วนที่ยังไม่ทั่วถึง โดยประชาชนมีทัศนคติว่า เทศบาลนครหาดใหญ่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อประชาชนในเรื่องความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่การเสนอความเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับประเด็นที่ให้เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้มีการดำเนินการเลือกตั้งผู้บริหารที่มาจากความต้องการของประชาชน เพราะประชาชนมีความเห็นว่าทุกภาคส่วนควรมีการพูดคุยกันหาข้อตกลง ข้อยุติ โดยร่วมกันปรึกษาโดยใช้เหตุผลให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และควรมีการพบปะพูดคุยกันบ่อยๆ จากการเสนอความเห็นของประชาชนตามที่ได้กล่าวข้างต้นเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การคำนึงถึงสถานการณ์ของเมืองหาดใหญ่ในการกำหนดนโยบายต่างๆ ประชาชนมองว่าควรใช้เหตุผลในการกำหนดนโยบายให้มากกว่านี้ โดยเน้นการพัฒนาเมืองหาดใหญ่เป็นสำคัญ ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลฯ สามารถร่วมงานกับภาคส่วนอื่นได้น้อย ทั้งการตรวจสอบและการหาข้อตกลงกับเทศบาลฯ จากเหตุผลดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการตกลงร่วมกันกับการบริหารงานของเทศบาลฯ

1.2 *การสามารถเข้าถึงได้* โดยภาพรวมผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแบบสอบถามเพิ่มเติม

พบว่า การได้ออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้บริหารในระดับท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ เป็นด้านเดียวที่อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทุกๆ กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ของประชาชนเป็นการได้ร่วมแสดงพฤติกรรมอันแสดงถึงสิทธิและเสรีภาพ โดยการวิพากษ์วิจารณ์ผู้มีอำนาจ และได้เข้าร่วมการรวมกันเป็นสมาคมหรือกลุ่มต่างๆ ทั้งโดยวิธีการได้ลงมติโดยการโหวต แต่ถึงกระนั้น ในการเข้าร่วมทางการเมืองเพื่อบริหารพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ร่วมกัน กล่าวได้ว่า การอภิปรายอย่างเจาะลึกเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะประชาชนได้เข้าร่วมเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องด้วยเหตุผลของการมีความรู้เกี่ยวกับประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือที่ไม่เพียงพอด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า ในประเด็นทางด้านการเข้าถึงได้ ภาพรวมจึงยังอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 *การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด* ในด้านนี้ พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง โดยความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการได้ตัดสินใจอย่างทั่วถึง จนเห็นพ้องยอมรับร่วมกัน ในลักษณะของการมีมติเป็นเอกฉันท์นั้น เป็นเพียงในส่วนของผู้แทนชุมชนเท่านั้น ในส่วนของประชาชนยังไม่มีความคิดเห็น โดยในการเข้าไปมีบทบาทตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะร่วมกัน ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นไปในบริบทของเทศบาลนครหาดใหญ่ ที่ได้ให้ข้อมูลข่าวสารอย่างเปิดกว้าง ประชาชนเป็นผู้รับรู้การประชาสัมพันธ์เพื่อการสนับสนุนให้มีเสรีภาพในการตัดสินใจพัฒนานครหาดใหญ่ร่วมกัน และประชาชนมองว่าการเลือกตั้ง เป็นวิธีการที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิ์ของตนในการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก นอกเหนือจากนี้แล้ว การมีเสรีภาพในการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยที่ผ่านมาเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้ดำเนินงานโดยมีการรับฟัง โดยผ่านความเห็นชอบจากประชาชน แต่ถึงกระนั้น พบว่า เป็นการรับฟังและผ่านความเห็นชอบจากเพียงกลุ่มคนที่เป็นตัวแทนส่วนใหญ่เท่านั้น เนื่องจากประชาชนมองว่า ไม่มีเวลาต่อการเข้าร่วมตัดสินใจร่วมกัน เนื่องจากใส่ใจในเรื่องของการดำรงชีวิตมากกว่า

1.4 *การสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่อง* กล่าวได้ว่า การอภิปรายถกเถียงร่วมกับนักการเมืองท้องถิ่น บุคลากร รวมทั้งทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนานครหาดใหญ่ ผลการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วการได้เข้าร่วมรับฟังการเสวนาเวทีแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนานครหาดใหญ่ จะเป็นไปในการอภิปรายแสดง

ความคิดเห็น วิพากษ์ วิจัยในประเด็นต่างๆ ที่ทางเทศบาลนครหาดใหญ่จัดเวทีขึ้น แต่ในลักษณะของการจัดเวทีอภิปรายจะเป็นเพียงผู้ที่ให้ความสนใจและตัวแทนหลักๆ ของชุมชนในการเข้าร่วม เนื่องด้วยความเป็นชุมชนเมืองจึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มองว่า ความสะดวก คือ การได้ใช้วิธีการเสนอแนะแนวทางต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยผ่านทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ ฯลฯ เพราะประชาชนมีความเห็นว่า ควรพูดถึงปัญหาทุกครั้งที่เกิดปัญหาและถกเถียงนโยบายอื่นๆ ที่ทำให้หาดใหญ่พัฒนาขึ้น โดยให้มีการพูดคุยระหว่างภาครัฐและประชาชน ถึงปัญหาและความต้องการอย่างต่อเนื่อง

จากการอภิปรายทั้ง 4 ด้าน ดังข้างต้น สามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ว่า จากสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นชุมชนเมือง จึงทำให้วิถีการดำเนินชีวิตจะคำนึงถึงการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในครอบครัวของตนเป็นหลักมากกว่า เป็นผลให้ความคิดในเรื่องของการจับกลุ่มมาร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือของประชาชนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ไม่มีความครอบคลุม ดังจะเห็นได้จากความเห็นเพิ่มเติมจากแบบสอบถามที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงนโยบายต่างๆ ของเทศบาลได้ไม่ทั่วถึง ทั้งการตรวจสอบและการหาข้อตกลงร่วมกัน ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลและประชาชนไม่มีความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับการเมืองด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การเข้าถึงของประชาชนยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์รายบุคคล จิระศักดิ์ ส่งศรี (2556) ฝ่ายนโยบายและแผนงาน กล่าวว่า ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่า งานในหน้าที่ของเทศบาลนั้นไม่เกี่ยวกับประชาชนซึ่งประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการติดตามและการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของตนเองเป็นหลัก และจากการสัมภาษณ์ ทรงเกียรติ มุณิสิทธิ์ (2556) สมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ เขต 3 ได้กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วม เพราะชาวบ้านยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม เพราะชาวบ้านไม่มีความรู้เรื่องประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือว่าคืออะไร ซึ่งคือความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมในประชาธิปไตย เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแบบพลวัต สิ่งนี้คือ อุปสรรคในการพัฒนาเมือง แต่ เจตสกุล เพ็ชรสกุล (2556) รองประธานสมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้กล่าวอีกมุมมองหนึ่งว่า ในด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล ไม่ใช่ประชาชนจะไม่สนใจ เพราะประชาชนนั้นไม่มีเวลาในการให้ความร่วมมือมากกว่า ประชาชนมองที่จะเอาตัวรอดเป็นอันดับแรกไม่เข้าใจว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างไร

นอกจากนี้แล้ว จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม ตัวแทนภาคประชาชน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของเทศบาลนครหาดใหญ่เป็นประชากรแฝง เข้ามาประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง ประชากรเหล่านี้ยากให้มีการอบรมอาชีพเสริมซึ่งทางเทศบาลนครหาดใหญ่ได้พยายามผลักดัน แต่ทำได้ยาก ประชากรแฝงส่วนใหญ่ที่เข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตตามพื้นเพแบบเดิมที่ตนได้ปฏิบัติและมีปัญหาในเรื่องของเวลาเข้ามาอบรมอาชีพเสริม จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาลนครหาดใหญ่ยังไม่ครอบคลุมอย่างแท้จริง

ดังนั้น จากเหตุผลที่ได้อภิปรายดังข้างต้น สรุปได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือ ประกอบกับการมองในเรื่องความเป็นอยู่ของตนเป็นหลักมากกว่า ทั้งในเรื่องของการประกอบอาชีพ และเรื่องของครอบครัวตนเอง จึงทำให้ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะคล้ายกับงานวิจัยของ พูลสวัสดิ์ นาทองคำ (2550) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิต อันทอง (2554) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของวิทยุกระจายเสียงชุมชนที่มีต่อการสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ ศึกษากรณี อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีผลการวิจัย พบว่า ผู้ดำเนินรายการวิทยุชุมชน ขาดความเข้าใจในการนำเสนอประเด็นอภิปรายในเชิงสาระสำคัญ ข้อมูลที่นำเสนอมีประเด็นและสาระข้อมูลที่ไม่ชัดเจน ในส่วนผู้รับฟังควรกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นสาธารณะต่อผู้ดำเนินรายการวิทยุในประเด็นเชิงสาธารณะให้มากขึ้น กล่าวได้ว่า ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นประเด็นสาธารณะเท่าที่ควร

แต่ในงานวิจัยของ เขมภูษิต ศรีชูชาติ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา การจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยมีผลการวิจัย พบว่า ชาวชุมชนแออัดเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากกว่าหน่วยงานของรัฐในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ทั้งในด้าน

การริเริ่มโครงการ การแนะนำสมาชิกชุมชนให้เข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกกรรมการโครงการ การดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ของโครงการ และการเลือกพื้นที่อยู่อาศัยใหม่ ส่วนหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้สนับสนุนให้การดำเนินการต่างๆ ของโครงการ จัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวชุมชนแออัดที่มีสถานภาพสูงทาง เศรษฐกิจสังคม และกรรมการโครงการมีส่วนร่วมสำคัญในทุก ขั้นตอนของกระบวนการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่มากกว่าชาวชุมชน แออัดทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนคร- ใหญ่ที่การริเริ่มดำเนินงานเองทุกขั้นตอน ยังคงมีบทบาทอยู่ ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่แล้วเทศบาลจะเป็นผู้มีบทบาท หลักเป็นสำคัญ

ดังนั้น เหตุผลที่ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ปรีกษาหรือของเทศบาลนครขนาดใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ประชาชนไม่มีเวลาต่อกรให้ความสนใจในเรื่อง ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ เป็นผลให้ความรู้ ความเข้าใจไม่ทั่วถึง เนื่องด้วยเหตุผลในข้อจำกัดของสังคมเมือง ซึ่งวิถีการดำเนินชีวิตจะให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของตนเป็น หลักมากกว่าการมาจับกลุ่มพูดคุยปรีกษาหรือเพื่อพัฒนาเมือง ร่วมกัน และเทศบาลนครใหญ่จะใช้วิธีการเน้นการบริหารงาน ร่วมกับตัวแทนหลักของแต่ละชุมชน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชน ในเขตพื้นที่เทศบาลนครใหญ่จึงไม่มีบทบาทอย่างเต็มที่ต่อการ เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ เนื่องจาก ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือยังไม่ได้มีความ ครอบคลุมอย่างทั่วถึง

2. สมมติฐาน: วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ มีความสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลนคร- ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษา หรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลนครใหญ่ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน ทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างน้อย ($r=.402$) อภิปรายได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือมีความสัมพันธ์กับการ กำหนดนโยบายสาธารณะจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และ ภาคประชาชน ต่อการดำเนินการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนา เมือง แต่เป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างน้อยถึงระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความเป็นสังคมเมืองที่มีวิถีการดำรงชีวิต คำนึงถึงเรื่องของตนเองเป็นหลักมากกว่า ทั้งในเรื่องของปากท้อง ครอบครัวยุคใหม่ กิจวัตรประจำวัน กลางวันอยู่กับการทำงาน ตอนเย็น อยู่กับครอบครัว จึงทำให้ความใส่ใจต่อการจับมือทำกิจกรรม

ร่วมกันระหว่างประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อกำหนด นโยบายสาธารณะพัฒนาเมืองมีความสัมพันธ์กันในเพียงเฉพาะ บางกลุ่ม ส่วนทางด้านกลุ่มประชาชนที่ดำรงชีวิตอาศัยในเขตพื้นที่ เทศบาลนครใหญ่ จะเป็นฝ่ายรับจากการป้อนจากการทำงาน ของเทศบาลมากกว่า กล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่การดำเนินงานจะเป็น ไปในลักษณะประธานชุมชน เป็นผู้ดำเนินการในฐานะตัวแทนของ ชุมชน ซึ่งจากการสนทนากลุ่ม พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ในปัจจุบัน ได้มีการตื่นตัวมากในเรื่องการเลือกตั้งของท้องถิ่น ส่วนในการกำหนดนโยบาย ประชาชนไม่สามารถมีโอกาสเข้าร่วมได้ เนื่องจากทางเทศบาลยังไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ปัจจุบันจะมี โครงการเทศบาลพบประชาชนเกิดขึ้น ถือเป็นเปิดโอกาสให้กับ ประชาชนได้เข้ามาเสนอปัญหาต่างๆ ให้กับทางเทศบาล เป็นการ เสนอปัญหาโดยตรงกับฝ่ายที่แก้ไขปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคพื้นฐาน เน้นการ แก้ไขปัญหาใกล้ตัวมากที่สุด ไม่ได้เสนอปัญหาที่สามารถแก้ปัญหา ในระยะยาวได้ ในการดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือของ ประชาชนเป็นการบังคับตัวแทนชุมชนให้เข้ามาให้ความร่วมมือ กับทางเทศบาล โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีการจัดทำประชาคมกัน อยู่บ่อยๆ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง ทางเทศบาลนครใหญ่มีการทำสมัชชาท้องถิ่นปีละ 4 ครั้ง ตาม ไตรมาส มีตัวแทนจากองค์กรต่างๆ ตัวแทนประชาชนจะเข้ามา รับฟังและแสดงความคิดเห็น ในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการ ทำแผนชุมชน และมีการทำประชาคมท้องถิ่น เพื่อถามประชาชนว่า เทศบาลจะอย่างไรได้บ้างจากความต้องการของประชาชน มีแนวทางในการจัดการกับสิ่งที่ต้องการอย่างไร บางครั้งอาจเอา ความต้องการของประชาชนมาเป็นแผนพัฒนาของเทศบาลนคร- ใหญ่ แต่ถึงกระนั้น ทางเทศบาลอยากให้ชุมชนจัดการตนเอง บ้าง เพราะชุมชนเป็นชุมชนเมืองที่ต่างคนต่างอยู่ เช่น ให้ชุมชนจัด เก็บขยะกันเอง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมือง แบบปรีกษาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาล- นครใหญ่เป็นรายด้าน ผู้วิจัยได้มีข้อค้นพบโดยอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 รูปแบบวัฒนธรรมการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล กับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย อภิปรายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างภาค ประชาชนมีความเห็นว่า ควรมีการให้ความร่วมมือกันทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพราะมองว่าในการพัฒนางานด้านต่างๆ เทศบาลฯ สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้น้อย สะท้อนให้

เห็นได้ว่าในการบริหารงานของเทศบาลนั้น ยังไม่ได้ใช้วิธีการอันส่งเสริมพฤติกรรมการใช้เหตุผลที่ทุกฝ่าย ทั้งนักการเมืองท้องถิ่น บุคลากรบริหารเทศบาล และประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ แสดงต่อกัน และมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อแสวงหาความร่วมมือระหว่างกัน โดยถึงแม้ว่า จะมีการจัดตั้งสมัชชาประชาชนนครหาดใหญ่ก็ตาม แต่การดำเนินงานเป็นการผ่านตัวแทนเท่านั้น โดยประชาชนจะรับรู้ในส่วนของผลการดำเนินงานมากกว่าการเข้าไปอยู่ในขั้นตอนของการตกลงร่วมกัน จากเหตุผลดังกล่าว รูปแบบวัฒนธรรมการตกลงร่วมกันด้วยเหตุผลกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย

2.2 รูปแบบวัฒนธรรมการสามารถเข้าถึงได้กับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า จากการพิจารณาความคิดเห็นเพิ่มเติมของภาคประชาชน กล่าวได้ว่า เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความเห็น เช่น ประเด็นเรื่องน้ำท่วมที่ต้องมีแผนและการวางแผนการรับมือกับน้ำท่วมอย่างต่อเนื่อง ความต้องการให้แก้ปัญหามลพิษทางอากาศ ความต้องการให้มีการแก้ปัญหายาเสพติด และอาชญากรรม อีกทั้ง ความต้องการหาเทียมสำหรับผู้พิการ และให้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคที่ดีกว่าเดิม โดยมีวิธีการทำประชาคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเรื่องปากท้องเป็นหลัก นอกจากนี้แล้ว เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าถึงเพื่อการแก้ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่ถึงกระนั้น ด้วยความเป็นสังคมเมืองของเทศบาลนครหาดใหญ่ ในการดำเนินชีวิตจะคำนึงถึงเรื่องของตนเองเป็นหลักมากกว่าการเข้าไปใส่ใจกิจกรรม เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะพัฒนาเมือง โดยลักษณะของการเข้าถึงในที่นี้ จะเป็นฝ่ายรับจากการป้อนจากการทำงาน ofเทศบาล จากเหตุผลดังกล่าว รูปแบบวัฒนธรรมการสามารถเข้าถึงได้กับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

2.3 รูปแบบวัฒนธรรมการตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัดกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย อภิปรายได้ว่า จากการพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนเพิ่มเติม ในการดำเนินการบริหารนโยบายที่มีอยู่ของเทศบาลนครหาดใหญ่ ยังมีการวางแผนการดำเนินงานและการตัดสินใจกับประชาชนได้ไม่ครอบคลุม กล่าวได้ว่า เทศบาลฯ ไม่ได้มีการแยกอำนาจอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึง การตัดสินใจของประชาชน ที่ไม่มีอำนาจอย่างเต็มที่ในการใช้สิทธิ์ของตน

ต่อการอภิปรายถกเถียงร่วมกันกับทุกฝ่าย ทั้งนักการเมืองท้องถิ่น บุคลากร เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน ต่อการดำเนินกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับอนาคตของการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้แก่ การตัดสินใจในการแก้ปัญหาบ้านท่วมที่มีความสัมพันธ์กับผลกระทบต่อเนื่องกับการส่งเสริมนโยบายส่งเสริมราคาการค้า เพราะประชาชนมีความเห็นว่า นโยบายของเทศบาลฯ สามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนได้ค่อนข้างน้อย และเห็นว่า การพัฒนาของเทศบาลฯ ยังไม่มีความทั่วถึง ประชาชนยังมีความหวาดระแวงจากปัญหาน้ำท่วม อันกระทบต่อเศรษฐกิจเทศบาลนครหาดใหญ่ แต่ถึงกระนั้น ในการบริหารจัดการให้การแก้ปัญหาบ้านท่วมมีประสิทธิภาพที่ดีนั้น เทศบาลฯ ยังไม่ได้ดำเนินการให้ประชาชนเข้าไปสนทนา เพื่อตัดสินใจให้ได้ข้อสรุปร่วมกันอย่างเต็มที่ โดยเหตุผลมี 2 ประการ คือ การวางแผนของเทศบาลฯ ที่ยังไม่ชัดเจนตามความเห็นของประชาชน และประชาชนในสังคมเมืองส่วนใหญ่จะสนใจเรื่องปากท้องของตนเองมากกว่าการเข้าไปวางแผนบริหารดำเนินงานกับเทศบาลฯ โดยการตัดสินใจส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แก้ปัญหา จากเหตุผลดังกล่าว รูปแบบวัฒนธรรมการตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัดกับการกำหนดนโยบายสาธารณะจึงมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างน้อย

2.4 รูปแบบวัฒนธรรมการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้มีการจัดตั้งสมัชชาประชาชนนครหาดใหญ่ เพื่อมุ่งให้การบริหารงานพัฒนาเมืองเป็นไปในลักษณะที่เปิดกว้าง โดยให้มีกระบวนการสานเสวนาอย่างต่อเนื่องในทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ เพื่อรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ เพื่อนำไปสู่ข้อตกลงที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน กล่าวได้ว่า วิธีการจัดทำประชาคม สมัชชาประชาชนนครหาดใหญ่ เป็นการก่อตั้ง การวางรากฐานที่ดี วิธีการดังกล่าวเปิดโอกาสให้กับประชาชนนครหาดใหญ่ทุกสาขาอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนานครหาดใหญ่ให้เจริญรุดหน้าด้วยมือของประชาชน เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดของการวางรากฐานด้วยแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีชาหาหรือ และเห็นได้ชัดในรูปแบบของการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่อง แต่ถึงกระนั้น ในการดำเนินการดังกล่าว ยังอยู่ในจุดเริ่มต้นของการก่อตั้ง จึงทำให้ประชาชนยังไม่รับรู้การดำเนินการดังกล่าวอย่างทั่วถึง เนื่องจากเหตุผลที่ได้กล่าวไปในเบื้องต้นว่า หาดใหญ่มีลักษณะเป็นสังคมเมือง แต่วิธีการจัดตั้งสมัชชา

ประชาชนของเทศบาลนครขนาดใหญ่ ถือได้ว่า เป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมที่สุดต่อการรองรับการเจริญของรูปแบบการพัฒนาขนาดใหญ่ ซึ่งมีลักษณะเป็นชุมชนเมือง จากเหตุผลดังกล่าว รูปแบบวัฒนธรรมการสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะคล้ายกับงานวิจัยของชาญณรงค์ พรหมจันทร์ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา โครงการประตุน้ำแม่ฟ้าหลวง โดยมีการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะอยู่ในระดับต่ำ วัฒนธรรมระบบราชการและวัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ กล่าวคือ วัฒนธรรมระบบราชการยังมีการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ การมองประชาชนเป็นผู้รับบริการและการมีผลประโยชน์ในระบบราชการ จึงส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะแบบไพร่ฟ้าผสมแบบค้ำแคบ ซึ่งจะมอบความไว้วางใจและการตัดสินใจให้กับผู้นำ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

แต่ในงานวิจัยของ ประจวบ จันทร์หมื่น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับบทบาทของประชาสังคมในระบบการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาดำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีการวิจัยพบว่า ชาวตำบลเสียว สามารถใช้ภาคประชาสังคมสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนและส่งผลถึงวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยชุมชนที่มีวัฒนธรรมการต่อสู้ร่วมกันมา มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง เมื่อได้รับการสนับสนุนจากภายนอกและมีผู้นำตามธรรมชาติที่มีจิตสาธารณะ เป็นกลุ่มบุคคลที่ชุมชนนับถือศรัทธา จะสามารถพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่นที่ดีได้ และในงานวิจัยของ พงษ์ภัทร์รัตนสุวรรณ (2550) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลขุนยวม ได้ก่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในชุมชน โดยทางชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความ

ต้องการของคนในชุมชน ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ส่วนทางเทศบาลได้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในการร่วมกันสร้างและพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพต่างๆ ตามกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และได้ปรับปรุงพัฒนาให้เป็นแนวทางของเทศบาลและของชุมชนเองมากขึ้น ซึ่งผลการเรียนรู้ที่ได้ทำให้เทศบาลและชุมชนได้ร่วมกันที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน โดยการพัฒนาหรือสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของคนในท้องถิ่นที่ส่งผลในเชิงบวกต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นการพัฒนานำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งแตกต่างจากเทศบาลนครขนาดใหญ่ที่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของความเป็นสังคมชุมชนเมือง จึงทำให้บทบาทการทำการกิจกรรมร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วน ยังมีความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ได้ข้อสรุปว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือมีความสัมพันธ์กับการกำหนดนโยบายสาธารณะเทศบาลนครขนาดใหญ่ในระดับค่อนข้างน้อย ด้วยเหตุผลของวิถีการดำรงชีวิตตามสังคมเมืองเป็นผลให้การตระหนักต่อบทบาทการเข้าร่วมพัฒนาเมืองจะเป็นหลักในกลุ่มตัวแทนมากกว่า ทำให้พบข้อสังเกตว่า หากนำผลการศึกษาดังกล่าวไปปรับใช้ในพื้นที่เทศบาลนคร ส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่นอื่นๆ อันดับแรกควรตระหนักถึงสภาพความเป็นสังคมเมืองเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ จากบริบทของเทศบาลนครขนาดใหญ่ที่มีความเป็นชุมชนเมือง ค่าความสัมพันธ์ของการกำหนดนโยบายสาธารณะจากวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชนจึงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แสดงให้เห็นถึงความไม่ทั่วถึงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน กล่าวได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบายสาธารณะจากการปรีกษาหรือของตัวแทนชุมชนเท่านั้น โดยประชาชนที่อาศัยในเขตพื้นที่ไม่ได้เข้าไปสัมผัส รับรู้และดำเนินการร่วมกันอย่างแท้จริง ดังนั้น หากมองในบริบทของเทศบาลนครอื่นๆ แล้ว กล่าวได้ว่า พื้นที่ที่มีความเป็นชุมชนเมืองย่อมมีปัญหาหลักๆ เหมือนกัน คือ ปัญหาการจราจร ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านโครงสร้างสาธารณูปโภค คุณภาพชีวิต สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และปัญหาการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชน โดยปัญหาดังกล่าวที่หยิบยกมานั้น จะเห็นได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกพื้นที่ที่เป็นสังคมเมืองย่อมพบกับสภาพการณ์เช่นนี้ ดังนั้นวิธีการที่ดีที่สุดของการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเมืองจึงควรใช้แนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือโดยการจัดตั้งสมัชชาประชาชนและหลักสามัคคีธรรม ร่วมด้วย

ในการบริหาร ดังนี้

1) *การจัดตั้งสมัชชาประชาชน* โดยคำนึงถึงบริบทสภาพของความเป็นชุมชนเมือง ดังนั้น ในการที่จะให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วม ได้มีการปรึกษาหารือได้อย่างทั่วถึงนั้น ต้องใช้วิธีการนำตัวแทนของประชาชน เข้ามาแลกเปลี่ยนปรึกษาหารือกับทีมบริหารของเทศบาล และนำประเด็นสรุปที่ได้ไปปรับใช้ในชุมชนของตน โดยอาจมีการจัดตั้งเวทีการปรึกษาหารือในแต่ละชุมชนเดือนละครั้ง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงการทราบปัญหาที่แท้จริง แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง เนื่องจากได้แสดงออกในบรรยากาศชุมชน ซึ่งมีความเป็นกันเอง เป็นผลให้การปรึกษาหารือของประชาชนภายในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริงได้ดีที่สุด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ได้เรียนรู้การระดมแนวคิด โดยดูความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นหลักในขั้นแรก และตัวแทนชุมชนนำความต้องการของประชาชน ไปร่วมระดมปรึกษาหารือกับทีมบริหารของเทศบาล จากนั้นจึงนำมาคิดต่างๆ ไปปรับใช้เพื่อให้ประชาชนได้ทำความเข้าใจ ทั้งนี้ในการจัดตั้งสมัชชาประชาชน อาจเป็นไปในลักษณะให้ตัวแทนในชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างทีมบริหารงานของเทศบาลกับประชาชนในชุมชน โดยตัวแทนชุมชนดำเนินการจัดตั้งเวทีปรึกษาหารือในชุมชนเพื่อระดมความคิดเห็น ทราบความต้องการที่แท้จริง จากนั้นนำประเด็นดังกล่าวไปเสนอในประเด็นเวทีสมัชชาประชาชนของเทศบาล ลักษณะวิธีการดังกล่าว ส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือได้กระจายอย่างทั่วถึง

2) *การใช้หลักสามัคคีธรรมในการบริหาร* โดยมุ่งเน้นการร่วมมือซึ่งกันและกันในทุกภาคส่วน ทั้งทีมบริหารเทศบาลนคร ประชาชนทุกชุมชนในพื้นที่ และองค์กรภาคส่วนต่างๆ ร่วมกันคิด ช่วยกันวางแผน และร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ ร่วมกันรับผิดชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ร่วมกันติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันปรับปรุงมีการแก้ไขพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ร่วมกันทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ทั้งนี้โดยยึดตามพื้นฐานความสอดคล้องของการปกครองแบบสามัคคีธรรมกับประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ โดยผู้วิจัยได้มีข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์รายบุคคล และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดหลักสามัคคีธรรมได้ประเด็นสำคัญ ดังนี้

การปกครองแบบสามัคคีธรรมต้องเคารพ

เหตุผลมากกว่าบุคคล คือ จะต้องไม่ศรัทธาในตัวบุคคลหนึ่งบุคคลใดจนลืมนึกถึงความสามารถที่แท้จริง โดยต้องยอมรับว่าทุกคนมีความสามารถ และมีสติปัญญาอยู่ในวงจำกัด อาจมีทักษะที่ถูกต้องในบางเรื่องและผิดในบางเรื่อง จะต้องไม่เคร่งครัดในระบบอาวุโสมากเกินไป ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เพื่อค้นหาเหตุผลที่ถูกต้องอย่างแท้จริง เพราะเหตุผลจะช่วยจรรโลงให้การปกครองแบบสามัคคีธรรมดำเนินไปได้

การปกครองแบบสามัคคีธรรมต้องรู้จักประนีประนอม ผู้ที่มีศรัทธาในระบบนี้จะต้องรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเองอย่างมีเดบอด ยอมผ่อนปรนหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามเหตุผลที่ถูกต้องและเหมาะสม ยอมรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยวิธีสันติมากกว่าการแก้ไขด้วยวิธีที่รุนแรง

การปกครองแบบสามัคคีธรรมต้องมีระเบียบวินัย ผู้ที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตยต้องเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ถึงแม้การปกครองแบบสามัคคีธรรมจะมีส่วนที่คล้ายกับประชาธิปไตยที่ให้มีสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนก็จริง แต่การใช้สิทธิเสรีภาพต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย การใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนไปละเมิดเสรีภาพของบุคคลอื่น ย่อมทำให้เกิดความสับสนอลเวง ความไร้ระเบียบในสังคม ดังนั้น สังคมจะดำรงอยู่ได้ถ้าคนในสังคมเป็นผู้มีระเบียบวินัย

การปกครองแบบสามัคคีธรรมต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมมักเกิดขึ้นเนื่องจากความรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของประเทศ จะต้องประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม และปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง เป็นต้น

วิธีการตามแนวทางดังกล่าว ทั้งการดำเนินการสมัชชาประชาชน และการใช้หลักสามัคคีธรรมในการบริหารงานสามารถนำไปปรับใช้กับการพัฒนาเมืองได้

3. *การเสนอแนะแนวทางตามปัญหา สาเหตุของปัญหา*
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ได้ข้อค้นพบประเด็นปัญหาออกเป็น 6 ประเด็นหลักๆ คือ ปัญหาด้านการจราจร ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาคอขวด ปัญหาด้านความมั่นคง ปัญหาด้านโครงสร้างสาธารณูปโภค คุณภาพชีวิต สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และปัญหาการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือของประชาชน ดังนี้

1) ปัญหาด้านการจราจร

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านการจราจร พบว่า ในเขตพื้นที่เทศบาลนครหาดใหญ่ มีปัญหาจราจรที่หนาแน่นมาก เป็นบางช่วง บางเทศกาล แต่หลักๆ คือ ช่วงเช้า-เย็น ก่อนเข้าทำงานและหลังเลิกงาน โดยเป็นปัญหาในถนนทุกสาย และอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของประชาชน ในเรื่องของการแย่งพื้นที่จอดรถในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ สภาพปัญหาดังกล่าว ได้มีผลต่อการจัดการจราจรเมืองหาดใหญ่

2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประเด็นปัญหาเรื่องปากท้อง มีผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะต้องดึงนักท่องเที่ยวเข้ามา เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน เพื่อการดำรงอยู่ของประชาชน เนื่องจากประชาชนหาดใหญ่ส่วนใหญ่มีอาชีพทางด้านค้าขาย เป็นสภาพชีวิตสังคมเมือง ซึ่งการกระตุ้นเศรษฐกิจจึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาเมืองหาดใหญ่

3) ปัญหาอุทกภัย

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านอุทกภัย พบว่า สถานการณ์น้ำท่วมได้สร้างความเสียหายทั้งบ้านเรือน ทรัพย์สิน และจิตใจแก่ประชาชน โดยสาเหตุของการเกิดน้ำท่วมหาดใหญ่ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศหาดใหญ่เป็นแอ่งกระทะ ปัญหาน้ำท่วมในเทศบาลนครหาดใหญ่ จึงแก้ปัญหาดูได้ยาก เทศบาลนครหาดใหญ่ต้องมีการวางแผนและประชาชนต้องเตรียมความพร้อมกับการรองรับสถานการณ์เสมอ

4) ปัญหาด้านความมั่นคง

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านความมั่นคง พบว่า หาดใหญ่ตั้งอยู่เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีพื้นที่อาณาเขตติดต่อกัน หาดใหญ่ยังมีการจัดระเบียบที่ยากลำบาก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจการดำรงชีวิต ให้ความสำคัญกับปัญหาปากท้องของตนเองมากกว่า เช่น ในกรณีการสร้างตึกสูง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ในเรื่องของการรัศมีของเทศบาล เนื่องจากประชาชนยังไม่มี ความทั่วถึงของการร่วมมือดูแลความปลอดภัยร่วมกัน ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงของเมืองหาดใหญ่ โดยเหตุการณ์ความไม่สงบ

5) ปัญหาด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคคุณภาพชีวิต
สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านโครงสร้างสาธารณูปโภค คุณภาพชีวิต สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าเป็นปัญหาที่ประชาชนต้องการให้เทศบาลจัดการ แต่มีความยากลำบากในประเด็นที่ยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจน ขาดความร่วมมือ ได้แก่ สวัสดิการ เรื่องการบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ปัญหาयरุ่น ปัญหาเสพติด ปัญหาขยะ เป็นต้น

6) ปัญหาการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชน

เมื่อพิจารณาปัญหาการตระหนักถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชน พบว่า มาจากสาเหตุของการไม่เอาใจใส่ ไม่มีความตระหนัก อีกสาเหตุประการหนึ่ง คือ การไม่มีความรู้ ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงยังไม่ตระหนัก และให้ความร่วมมือกับเทศบาลฯ เท่าที่ควร โดยมีความมุ่งหวังต้องการให้เทศบาลฯ ดำเนินการป้อนของตนฝ่ายเดียว ในส่วนอีกด้านหนึ่งการบริหารจัดการของเทศบาลฯ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ บุคลากรบางส่วน ยังคงยึดติดกับการทำงานแบบระบบพรรคพวกมากกว่า ยังไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรใหม่ๆ ที่มีศักยภาพเข้ามาทำงาน

จากทั้ง 6 ปัญหาดังข้างต้น เมื่อนำตัวบ่งชี้ทั้ง 4 องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือ ได้แก่ การตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล การสามารถเข้าถึงได้ การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด และการสนทนากลไกร้อย่างต่อเนื่อง สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายศักยภาพในการพัฒนา กำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ ดังนี้

3.1 การตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล

จากการสัมภาษณ์ กล่าวได้ว่า มีการกำหนดทิศทางโดยชาวบ้าน มีบุคลากรให้ความรู้กับประชาชน ทำให้ทราบความต้องการของประชาชนที่มีหลากหลาย เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การสร้างความเชื่อมั่นกับนักท่องเที่ยว นักลงทุน อีกทั้ง ในเรื่องอุทกภัยซึ่งเป็นปัญหาหลักของหาดใหญ่ ในปัจจุบัน หาดใหญ่มีระบบในการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม เช่น ระบบข้อมูล มีการประกาศเตือนภัยน้ำท่วมล่วงหน้า มีสัญญาณธงสามสี เราต้องเตรียมการในการป้องกันภัย มีบ้านที่เสี่ยงกระจายอยู่ในชุมชนต่างๆ ในเรื่องความมั่นคง มีโครงการตาสับปะรดที่ให้ประชาชนทุกคนร่วมกันตระหนักในเรื่องของความปลอดภัย มีการถามความต้องการของประชาชน มีสมาชิกประชาชน มารับเรื่องจากชาวบ้าน มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานทางการศึกษามาให้ความรู้กับประชาชน ทำให้เป็นการกระจายความหลากหลายให้กับประชาชน มีการประกาศออกมาเป็นนโยบายสาธารณะ

โดยมาจากการให้โหวตที่หลากหลาย มีการทำโพลล์ มีการเปิด
เสวนาต่างๆ

3.2 การสามารถเข้าถึงได้

จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม อภิปรายได้ว่า
เทศบาลนครหาดใหญ่เปิดโอกาสให้กับประชาชน ในการเสนอ
ปัญหาที่เกิดขึ้น เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสนับสนุนร่าง
งบประมาณรายจ่ายประจำปี เช่น ผ่านทางโครงการสายด่วน
ศูนย์ฯที่ทางเทศบาลได้เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้อย่างเต็ม
ที่ นายกเทศมนตรีที่ดี เป็นนักประสานงานที่ดี มีจิตใจเอื้อเฟื้อ
และนอกจากนี้ เมื่อได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติม กล่าวได้ว่าการ
เปลี่ยนแปลงขึ้นเยอะ ประชาชนออกไปเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น
มีคนอาสาที่จะเข้ามาเป็นผู้แทนมากขึ้น มีจิตอาสาเพิ่มมากขึ้น
ประชาชนให้ความร่วมมือกับเทศบาลเพิ่มมากขึ้น เช่น การแก้ไข
ปัญหาหาเสพติด สำหรับการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเข้ามา
มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ เมื่อประชาชนต้องการอะไร
สมาชิกสภาเทศบาล จะมีส่วนในการจัดการตอบสนองต่อความ
ต้องการของคนในชุมชน เช่น การจัดหาเครื่องมือในการป้องกันน้ำ
ท่วม มีการประชาสัมพันธ์คนในชุมชน และนอกจากนี้ ก่อนที่
จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาล มีการให้ความรู้
กับประชาชน เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มสตรี เป็นต้น โดยมีการตั้งสมาชิกประชาชน
ดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาหาดใหญ่ไปในทิศทางที่เหมาะสม
มีการเชื่อมความสัมพันธ์กับแม่ค้าในตลาด และเชื่อมความสัมพันธ์
กับคนในชุมชน เพื่อถามความต้องการของประชาชน และทำ
กิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น

3.3 การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัด

จากการสัมภาษณ์ในประเด็นเรื่องแม่ค้าที่
ขายของจะมีการนัดเข้ามาประชุม เพื่อทำความเข้าใจในการจัด
ระเบียบเรียบร้อยของแผงขายของ โดยต้องไม่ล้ำถนน ต้องมี
ทางเดิน หลังจากประชุมเสร็จจะมีการตีเส้นขอบเขตที่ถนน
จากการประชุมแม่ค้าที่ขายของจะมีการแจ้งเป็นหนังสือเชิญมา
ประชุม บุคคลที่มาประชุมจะได้รับบัตรการขายสินค้า ซึ่งเห็นว่า
เป็นนโยบายที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตยแบบปรีชาหาหรือ
ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้แล้ว ได้มีการเรียกแกนนำชุมชนจากชุมชน
ต่างๆ ในเขตเทศบาล เพื่อมาประชุมร่วมกัน แล้วให้ตัวแทนไป
ดำเนินการเองในการลงไปสำรวจความต้องการในด้านต่างๆ ของ
คนในชุมชนที่ตนเองเป็นแกนนำอยู่แล้วนำความต้องการต่างๆ มา
เสนอให้กับทางเทศบาล เพื่อที่จะทำการแก้ปัญหาต่างๆ ได้แก้
อย่างตรงจุด

เทศบาลนครหาดใหญ่ ได้มีการจับมือกันกับ
ทุกภาคส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาเมืองสู่มหานครแห่ง
ความสุข โดยรูปแบบการพัฒนาเน้นด้านความทันสมัย น่าท่องเที่ยว
น่าลงทุน น่าอยู่อาศัย สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยสบายตา
ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดระเบียบยิ่งขึ้น
เป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ของนครหาดใหญ่ให้มีความงาม สบายตา
ตลอดจนเป็นการป้องกันอันตรายจากสายไฟฟ้าอีกประการหนึ่ง
โดยเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ดำเนินการในหลายพื้นที่ เช่น ถนน
ธรรมณูญวิถี ถนนศรีภูวนารถ ถนนประชาธิปไตย ถนนเพชรเกษม
ถนนราษฎร์อุทิศ ถนนพลพิชัยตัดกับถนนเพชรเกษม และถนน
ศรีภูวนารถทั้งซ้ายและขวา ตลอดจนการทาสีอาคารบ้านเรือน
ภายใต้ชื่อโครงการ “นครหาดใหญ่งามตาม เฉลิมฉลอง 84 พรรษา
เทิดไท้องค์มหาราชัน”

3.4 การสนทนากลุ่มเชิงอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม กล่าวได้ว่า ในการ
ที่จะดำเนินกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นการ
บังคับตัวแทนชุมชนให้เข้ามาให้ความร่วมมือกับทางเทศบาล
โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีการจัดทำประชาคมกันอยู่บ่อยๆ เพื่อ
เป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง ทางเทศบาล
นครหาดใหญ่ มีการทำสมัชชาท้องถิ่นปีละ 4 ครั้ง ตามไตรมาส
มีตัวแทนจากองค์กรต่างๆ ตัวแทนประชาชนจะเข้ามารับฟังและ
แสดงความคิดเห็น ในการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการทำแผนชุมชน
และมีการทำประชาคมท้องถิ่น เพื่อถามประชาชนต่อการจัดทำ
ตามความต้องการ มาเป็นแผนพัฒนาของเทศบาลนครหาดใหญ่

นอกจากนี้แล้ว การผ่านกระบวนการ “สมัชชา
ประชาชนนครหาดใหญ่” กล่าวได้ว่า ได้เป็นการเปิดโอกาสให้
ประชาชนได้มีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการแก้ปัญหาและกำหนด
นโยบายสาธารณะ โดยประชาชนเพื่อประชาชน เทศบาลนคร
หาดใหญ่ เป็นองค์กรท้องถิ่นอันดับแรกที่นำหลักการมีส่วนร่วม
ของประชาชนมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและแก้ปัญหาได้
ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้รวดเร็ว
ยิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนาโครงการพื้นฐานอื่นๆ เพื่อจะเป็นมหานคร
แห่งความสุข เช่น ดูแลแม่และเด็ก ดูแลผู้สูงอายุ สายไฟฟ้า
ลงดิน กระจายล้อยฟ้า ปรับภูมิทัศน์ทาสีเมือง เป็นต้น เพื่อให้ตรง
กับความต้องการของประชาชน โดยมาจากพื้นฐานของการเปิด
โอกาสให้กับประชาชนนครหาดใหญ่ทุกสาขาอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย
ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนานครหาดใหญ่ให้
เจริญรุดหน้าด้วยมือของประชาชน ให้เป็นมหานครแห่งความสุข
ของทุกๆ คน

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะคล้ายกับงานวิจัยของ จีรนาฏ สงวนทรัพย์ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ของเทศบาลตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สภาชุมชนกลุ่มบางตะบูนเมืองน่าอยู่ ประกอบด้วย พลังการเมือง พลังวิชาการ และพลังประชาชน จำนวนทั้งหมด 19 คน โดยจากข้อมูลการสนทนากลุ่ม มีผลการวิจัยพบว่า มีการสำรวจข้อมูล การประชาคมหมู่บ้านจัดทำแผนแม่บทชุมชนร่วมกัน โดยมีโครงการที่ดำเนินการพัฒนา คือ การส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชน การส่งเสริมด้านสวัสดิการสังคม การพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชิรญา จันทร์ปิฎก (2555) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมัชชาสุขภาพ จังหวัดลำพูน โดยมีผลการวิจัย พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสมัชชาสุขภาพ จังหวัดลำพูน ในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ คือ บทบาทการมีส่วนร่วมตามแนวคิดกระบวนการถกแถลง ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ เวทีประชาชน (Public Discussion Forum) และการเสวนาทางออก (Deliberative Dialogue) และบทบาทการมีส่วนร่วมตามแนวคิดกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แต่ในงานวิจัยของ ชนิษฐา ชูสุข (2553) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการขับเคลื่อนนโยบายเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษา เทศบาลนครสงขลาและเทศบาลตำบลปรีกษา จังหวัดสงขลา โดยมีผลการวิจัยพบว่า กลไกและปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายเมืองน่าอยู่ของเทศบาลนครสงขลา ได้แก่ 1) บทบาทของแกนนำชุมชน 2) บทบาทของเจ้าหน้าที่เทศบาลในการขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาของท้องถิ่น ในกรณีของเทศบาลตำบลปรีกษา ได้แก่ 1) บทบาทของแกนนำชุมชน โดยเทศบาลมีการพัฒนาแกนนำและสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) บทบาทของนายกเทศมนตรี และเจ้าหน้าที่ คุณสมบัติสำคัญของนายกเทศมนตรี คือ เป็นผู้นำที่ไม่ได้ทำงานในลักษณะสั่งการ แต่ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงของเจ้าหน้าที่ 3) บริบทของพื้นที่ ชุมชนมีทุนทางสังคม เนื่องจากความเป็นเครือญาติ และความเป็นชุมชนชนบท และ 4) บทบาทขององค์กรนอกพื้นที่ในการหนุนเสริมการทำงานของเทศบาลและชุมชน ซึ่งวิธีการดำเนินงานจะแตกต่างจากสมัชชาประชาชน นครหาดใหญ่ และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนผ่านช่องทางสายด่วนกฤษฎ 1559

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ประเด็นปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเมืองพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน วิธีการแก้ไขพัฒนาได้ตรงจุดตอบสนองความต้องการของประชาชน ควรดำเนินงานตามแนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้พัฒนาเมืองร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เทศบาลนครหาดใหญ่ต้องเร่งสร้างช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครโดยสมัชชาประชาชน ซึ่งเป็นขั้นตอนหลักในการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม และต้องแจ้งผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลทราบความก้าวหน้าในการดำเนินการตามแผนพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ และควรมีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อร่วมกันถกเถียงประเด็นปัญหาของเทศบาลนครหาดใหญ่ ก่อนที่จะนำปัญหาดังกล่าวไปดำเนินการแก้ไข รวมถึงควรมีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินการว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชน

1.2 หากแผนพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ที่ทางประชาชนได้นำเสนอเพื่อให้ทางเทศบาลดำเนินการไม่ได้ รับการบรรจุจัดทำเป็นแผนพัฒนาเทศบาลนคร อันเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาของเทศบาลมีจำนวนมาก ทำให้บางครั้งความต้องการของประชาชนไม่ได้รับการตอบสนองอย่างทั่วถึง ดังนั้น ทางเทศบาลต้องมีการดำเนินการออกเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรชี้แจงเหตุผลโดยละเอียด เพื่อเป็นการตรวจสอบคณะกรรมการจัดทำแผนผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติตามแผน

1.3 เทศบาลนครหาดใหญ่ควรมีแผนงานสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการชุมชนของตนเอง โดยมีเทศบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณ เช่น การดูแลรักษาความสะอาดภายในชุมชน การจัดเก็บขยะ การคัดแยกขยะ เพื่อให้ประชาชนสามารถนำขยะที่คัดแยกได้และสามารถนำกลับมาใช้ได้ มาใช้ประโยชน์ ถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับ

ประชาชนในชุมชน เพราะขยะถือเป็นปัญหาหลักที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่ ดังนั้น หากประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง ส่งผลให้ประชาชนมีความตระหนักในการรักษาชุมชนของตนเองให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม

1.4 จากสภาพปัญหา 6 ประเด็นหลัก เทศบาลนครหาดใหญ่ควรกำหนดแผนและงบประมาณในแต่ละด้านให้ชัดเจนและไม่มุ่งเน้นแผนเพื่อบริหารจัดการด้านใดด้านหนึ่งเป็นหลัก ควรมีการกระจายแผนพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้มีการพัฒนาไปพร้อมๆ กันทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 เทศบาลนครหาดใหญ่ ควรมีกระบวนการทำงานเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเทศบาลนคร โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ การลงพื้นที่ไปพบประชาชนเพื่อพบปะพูดคุยถึงปัญหาที่ต้องการให้ทางเทศบาลเร่งดำเนินการแก้ไข รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์และเชิญประชาชนทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการประชุมสมัชชาประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีการร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนคร นอกจากนี้ ควรชี้แจงถึงโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลได้ดำเนินการเพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น การให้บริการของเทศบาลนอกสถานที่ หน่วยงานของเทศบาลที่สามารถให้ประชาชนติดต่อทางเทศบาลเพื่อร้องทุกข์หรือขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

2.2 เพื่อให้การจัดตั้งสมัชชาประชาชนนครหาดใหญ่มีความเข้มแข็ง และประชาชนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเทศบาลของตนเอง เทศบาลนครหาดใหญ่ต้องให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องดังกล่าวโดยการเปิดเวทีเสวนา นำประชาชนหรือแกนนำประชาชนไปให้ความรู้กับประชาชนถึงชุมชนซึ่งปัญหาที่ผ่านมาก็คือ ประชาชนไม่ได้เดินเข้าหาเทศบาล ดังนั้น หากทางเทศบาลต้องการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลอย่างแท้จริง ทางเทศบาลต้องใช้วิธีการเชิงรุก คือ การเดินเข้าไปหาประชาชนก่อน และแสดงความจริงใจที่จะช่วยแก้ไขปัญหากับประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ประชาชนเห็นความจริงใจของเทศบาล และเป็นผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลอย่างเต็มที่

2.3 เนื่องมาจากปัญหาในการพัฒนาเทศบาลนครหาดใหญ่มีหลากหลายด้านที่ต้องร่วมกันดำเนินการแก้ไข ดังนั้น ทางเทศบาลนครหาดใหญ่ ควรดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน

การแก้ไขปัญหา เพราะประชาชนเป็นผู้ที่สัมผัสปัญหาอย่างแท้จริง โดยร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกัน โดยทางเทศบาลมีหน้าที่ในการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการช่วยเหลือ

2.4 ควรใช้หลักสามัคคีธรรม ในการบริหารงาน เนื่องจากมีแนวทางที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน

ดังนั้น จากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ นโยบายสาธารณะที่ได้มาจากกระบวนการปรึกษาหารือควรมีโครงสร้างโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) การตกลงร่วมกันด้วยเหตุผล ระหว่างประชาชนและตัวแทนผู้ใช้อำนาจรัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อแสวงหาความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การสามารถเข้าถึงได้ กระบวนการปรึกษาหารือจะต้องเป็นกระบวนการที่กระทำอย่างเปิดเผยในพื้นที่สาธารณะ และจะต้องเป็นเรื่องที่สังคมมีความห่วงใยและคนทั่วไปสามารถเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ โดยทางเทศบาลนครหาดใหญ่ต้องจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือสาธารณะเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย (Public Forum) ของโครงการภาครัฐ

3) การตัดสินใจที่เป็นข้อผูกมัดเป็นการอภิปรายถกเถียงถือเป็นวิธีการสำคัญของกระบวนการปรึกษาหารือของผู้เข้าร่วมกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของประชาชนและส่วนของภาครัฐ เพื่อทำให้เกิดข้อสรุปร่วมกัน และข้อสรุปดังกล่าวที่เกิดขึ้นจะต้องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเทศบาลนครหาดใหญ่ในอันที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับอนาคตของสังคมและประชาชนซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย

4) การสนทนาถกเถียงอย่างต่อเนื่อง โดยทางเทศบาลนครหาดใหญ่ต้องเปิดกว้างให้มีกระบวนการสานเสวนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ ไม่ว่าจะความเห็นเหล่านั้นจะเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ ข้อท้วงติงหรือข้อเสนอแนะ ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของแนวคิดในอันที่จะทำให้กระบวนการปรึกษาหารือนำไปสู่ข้อตกลงที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยทางเทศบาลนครหาดใหญ่จะต้องสนับสนุนให้ประชาชนจัดเวทีการรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะต่างๆ อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง เพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อประเด็นสาธารณะนั้นๆ

นอกจากนี้แล้ว ข้อเสนอแนะในการนำเอาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรึกษาหารือในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ในบริบทของสังคมไทยให้ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้

ภาครัฐบาลต้องจัดให้มีเวทีปรีกษาหรือสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย (Public Forum) ของโครงการภาครัฐ ทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น และระดับประเทศ รวมถึงสนับสนุนให้องค์กรภาคประชาชนจัดเวทีการรับฟังความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะต่างๆ อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง เพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อประเด็นสาธารณะนั้นๆ นอกจากนี้ ต้องมีการนำข้อเสนอจากเวทีปรีกษาหรือสาธารณะไปปรับปรุงในการดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น เพื่อเสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาหารือร่วมกัน รวมถึงภาครัฐต้องส่งเสริมบทบาทองค์กรภาคประชาชนในการสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อนโยบายสาธารณะ โดยมีนักวิชาการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และต้องมีการส่งเสริมการตั้งเวทีภาคประชาชนให้เป็นรูปธรรม มีการทำงานอย่างสม่ำเสมอและสำคัญที่สุด คือ สร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบปรีกษาหรือให้กลายเป็นวัฒนธรรมการเมืองหลักของประเทศไทยให้เกิดขึ้นทุกระดับ โดยมีภาครัฐส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 หลังจากที่มีการศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือกับการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาเทศบาลนครขนาดใหญ่ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับเทศบาลอื่นๆ เพื่อที่จะทราบว่า ผลการศึกษาต่างกันอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปใช้ต่อการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่างๆ เพิ่มเติม

3.2 ควรมีการศึกษาถึงประเด็นปัญหาสำคัญ เช่น ปัญหาด้านการจราจร ปัญหาด้านอุทกภัย ที่ทำให้ประชาชนไม่มีบทบาทตามแนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือในการกำหนดนโยบายสาธารณะร่วมกัน และนำผลที่ได้จากประเด็นที่ศึกษามาหาวิธีการสร้างแนวทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบปรีกษาหรือของประชาชนให้เกิดขึ้น

3.3 ควรมีการศึกษาในประเด็นวัฒนธรรมทางการเมือง สถานการณ์แบบอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาบริหารจัดการเมืองให้มีศักยภาพได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณมาลา. (2550). วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 5(3), 83-106.
- จิระศักดิ์ ส่งศรี, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2556.
- จิรนาฏ สงวนทรัพย์. (2553). *แนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของเทศบาลตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจตสกุล เพ็ชรสกุล, รองประธานสมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2556.
- ชนิษฐา ชูสุข. (2553). *รายงานวิจัย กลไกการขับเคลื่อนนโยบายเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลนครสงขลา และเทศบาลตำบลปรีกษา จังหวัดสงขลา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชาญณรงค์ พรหมพันธ์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา โครงการประตูละบายน้ำแม่น้ำท่าจีน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เชษฐชัย ศรีชูชาติ. (2541). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา การจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่*. เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงเกียรติ มณีสิทธิ์, สมาชิกสภาเทศบาลนครหาดใหญ่ เขต 3, สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2556.
- เทศบาลนครหาดใหญ่, และสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2554). *รูปแบบการบริหารมหานครหาดใหญ่ในอนาคต: มุมมองของคนหาดใหญ่*. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง รูปแบบการบริหารมหานครหาดใหญ่ในอนาคต ของ เทศบาลนครหาดใหญ่ ร่วมกับทีมวิจัยสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 5 กรกฎาคม 2554.
- ประจวบ จันทร์หมื่น. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับบทบาทของประชาสังคมในระบบการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาตำบลเสียว อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปิยพงษ์ บุษบงก์. (2552). *การกำหนดนโยบายสาธารณะ: กระบวนทัศน์ แนวทาง ตัวแบบกรอบ และเทคนิค*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ. (2550). *การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอกันยง จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พลสวัสดิ์ นาทองคำ. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในโครงการพัฒนาเมืองนำอยู่ เทศบาลตำบลร้องคำ
อำเภอร้องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสน-
ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มานัต อ้นทอง. (2554). *บทบาทของวิทยุกระจายเสียงชุมชน
ที่มีต่อการสร้างประชาธิปไตยแบบปรีชาหาโร: ศึกษากรณี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิศรุตฯ ทองแกมแก้ว. (2554). *แผนฯ 10 กับมิติการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนต่อการบริหารจัดการท้องถิ่น. ใน *รวมบทความ
วิชาการและวิจัยการประชุมรัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ แห่งชาติครั้งที่ 11 (1719-1732).*
มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.*
- สตีธร ธนานิธิโชติ. (ม.ป.ป.). *บทวิจารณ์หนังสือ Why Deliberative
Democracy?.* สืบค้นจาก [http://www.kpi.ac.th/
kpith/pdf/](http://www.kpi.ac.th/kpith/pdf/)
- อัญชิรญา จันทระปิฎก. (2555). *กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ
เพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกสุขภาพ จังหวัดลำพูน*.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุไรวรรณ ธนสถิต. (2552). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 7(3), 49-75.*
-